

Akkerbouwer Peter van Damme positief verrast door Gaia-meetlat 'Biodiversiteit goed in te passen in bedrijfsvoering'

CLM lanceerde begin 2012 de Gaia-biodiversiteitsmeetlat. Deze webtool biedt boeren en voedingsbedrijven inzicht in hun inzet om biodiversiteit te versterken op het bedrijf. Akkerbouwer Peter van Damme vulde de toets in en kwam tot een voor hem verrassende conclusie. „Je doet ongemerkt veel meer aan biodiversiteit dan je zelf in de gaten hebt.”

De akkerbouwer uit Biddinghuizen werkte het afgelopen seizoen in een groep van tien McCain-telersuit Flevoland mee aan de Gaia-biodiversiteitsmeetlat. Door het invullen van de toets krijgen de deelnemers een beeld van wat hun bedrijf bijdraagt aan biodiversiteit. De meetlat bestaat uit veertig vragen over zes verschillende bouwstenen, zoals vee, ras en gewas, functionele teeltmaatregelen en agrarische teeltmaatregelen.

Verder wordt er gekeken naar kleine en lijnvormige natuur- en landschapselementen, grote natuurelementen en natuurgerichte maatregelen op het bedrijf. De Gaia-meetlat is toe te passen op alle grondgebonden sectoren, zoals akkerbouw, groenteteelt en (melk)veehouderij. CLM ontwikkelde de Gaia-meetlat in samenwerking met CML, onderdeel van Rijksuniversiteit Leiden, en met inbreng van beoogde gebruikers, zoals

SuikerUnie en Unilever. Hoewel Van Damme aanvankelijk enigszins sceptisch was, heeft hij de Gaia-biodiversiteitsmeetlat met interesse ingevuld. „Het leuke van de toets is dat je er achter komt dat je onbewust al best veel doet aan biodiversiteit op je bedrijf. Wij hebben een grote bloementuin met sierbloemen op het erf, die bepaalde insecten aantrekt. Daar score je punten voor op de meetlat. Maar ook

*Peter van Damme:
„Als je met een
biodiversiteitsmeetlat
kunt aantonen dat je goed
 bezig bent met natuur
 en milieu op je bedrijf,
 zou je ook voor een
 vergoeringsvergoeding
 uit het GLB in aanmerking
 moeten komen.“*

het laten liggen van takken in de houtsingel levert resultaat op. Al vind ik die takken zelf een beetje rommelig, je helpt de natuur er wel mee. Je moet leren om daar doorheen te kijken.”

Sluipwespen

Niet alleen op en rond het erf scoort de akkerbouwer punten voor biodiversiteit. Ook in zijn bedrijfsvoering blijkt hij hier al het een en ander aan te doen. „In mijn bouwplan zitten niet alleen meerdere gewassen, ik teel ook diverse rassen per gewas, bijvoorbeeld vier verschillende soorten aardappelen. Dat is voor een akkerbouwer vrij normaal om risico's te spreiden, maar dat blijkt ook goed voor de biodiversiteit te zijn. Daarnaast maak ik gebruik van groenbemers om de bodem vitaal te houden. Ook zaai ik op de kopakkers van de uien een grasrand of een rand gele mosterd in. Daar komen dan weer sluipwespen op af, wat goed is voor de biodiversiteit.“

Door het invullen van de meetlat is Van Damme veel bewuster naar de biodiversiteit op zijn bedrijf gaan kijken. Het is een leidraad om inzichtelijk te maken wat je voor de natuur en het milieu doet, zonder dat het je extra geld kost, zegt hij. „Ik ga mijn bedrijfsvoering er niet op aanpassen, maar

ik zie het wel als een van de zaken om het bedrijf te optimaliseren. Het is net zoiets als de Global GAP-certificaten: je moet ze hebben, maar ik sta niet vooraan in de rij. Zo ben ik ook deelnemer van de Stichting Veldleeuwerik. De biodiversiteitstoets zie ik als een verdieping hierop. Het zijn elementen die erbij horen.“

Maar vraagt de consument/maatschappij ook van een akkerbouwer dat hij met biodiversiteit op zijn bedrijf bezig is? Van Damme denkt van wel. „Ik geloof niet dat je op dit moment een hogere prijs voor je aardappelen krijgt. Maar als de consument over een paar jaar kan kiezen tussen een product dat duurzaam verantwoord is geproduceerd of niet, zal hij waarschijnlijk toch voor die duurzame aardappelgaan. Mogelijk levert het in de toekomst een plusje voor je bedrijf op. Het gaat om het verhaal achter het product. Dat wordt in de komende jaren steeds belangrijker.“

Vergroening

Met het nieuwe GLB-beleid voor de deur ziet de akkerbouwer voldoende mogelijkheden voor het stimuleren van biodiversiteit op zijn bedrijf, zonder dat dat ten koste gaat van de productie. „Ik ben een groot tegenstander van het voorstel om 7 procent van de

bedrijfsoppervlakte uit productie te nemen voor vergroening. Dat moeten ze maar op plekken doen waar de grond niet geschikt is voor landbouw.“

Want het braak laten liggen van goede landbouwgrond heeft volgens Van Damme niets met maatschappelijk verantwoord ondernemen te maken. „Integendeel! Als je met een biodiversiteitsmeetlat kunt aantonen dat je goed bezig bent met natuur en milieu op je bedrijf, zou je ook voor een vergoeding in aanmerking moeten komen. Je slaat dan twee vliegen in één klap: je doet aan vergroening en er gaat geen kostbare productiegrond verloren.“

De akkerbouwer wil in ieder geval een vervolg geven aan biodiversiteit op zijn bedrijf. Dit jaar krijgt het bedrijf er een akkerrand bij. „Dat levert ons weer extra punten op“, lacht hij. „Verder is het alleen al goed om met andere telers over biodiversiteit te praten. Ik ga in ieder geval geen gecoat uienzaad meer gebruiken en op het erf laat ik gesnoeide takken liggen in plaats van ze te versnipperen. Verder hebben we hier een mooie siertuin en ook met de deelname aan de Stichting Veldleeuwerik dragen we ons steentje bij. Het directe resultaat is moeilijk inzichtelijk te maken, maar het geeft mij een goed gevoel. Ik ben agrarisch ondernemer en dit is daar een stukje van.“ ■

‘Biodiversiteit biedt kansen voor nieuw GLB-beleid’

Er zijn voldoende mogelijkheden voor biodiversiteit op agrarische bedrijven in grootschalige landbouwpolders, zegt adviseur Henk Kloen van CLM.

„Er wordt nog te vaak gedacht dat biodiversiteit alleen iets voor ‘natuurboeren’ is. Dat hoeft helemaal niet. De McCain-groep bestaat uit nuchtere akkerbouwers, die met beide voeten in de klei staan. Maar door het invullen van de meetlat gebeurt er wel iets binnen zo'n club.“ McCain heeft inmiddels aangegeven verder te willen met het stimuleren van biodiversiteit, aldus Kloen. Biodiversiteit is terug te vinden in alle soorten bedrijfsvoering, vervolgt de adviseur. „Door kleine dingen als slootkantbeheer (maaisel verwijderen), het omleggen van nestenvan bijvoorbeeld de kievit en erfbeplanting verhoog je de biodiversiteit op je bedrijf. Maar ook door hele logische zaken als het telen van verschillende rassen aardappelen of kortere en langere granen.“

„Daarnaast is een akkerbouwer voor een goede productie gebaat bij een gezond bodemleven. Door het gebruik van

bijvoorbeeld groenbemers levert hij een belangrijke bijdrage aan biodiversiteit. En door het stimuleren van natuurlijke bondgenoten als sluipwespen en zweefvliegen in slootkanten en siertuinen, kunnen schadelijke plagen in de gewassen worden bestreden.“

Kloen ziet goede kansen voor biodiversiteit in het nieuwe GLB-beleid, maar zou de invulling daarvan gewijzigd willen zien. „Als de huidige voorstellen doorgaan, zou een akkerbouwer de komende tijd zijn grond maximaal in productie kunnen nemen, om na 2014 (akker) randen en overhoekjes uit productie te halen en in te zetten voor vergroening. Beter is al aanwezige randen en slootkanten te kunnen meetellen in de beoogde 7 procent vergroening. Wij zien daarvoor een goede kans in actief slootkantbeheer, met meer effect voor biodiversiteit. Beter 5 procent randen met natuurgericht beheer dan 7 procent braak zonder natuurmaatregelen.“

Voor het ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M) heeft CLM verkend welke randen het meeste maatschappelijke rendement opleveren. CLM stelt drie randen

voor: een die ervoor zorgt dat er minder gewasbeschermingsmiddelen in het water terecht komen, een bloemenrand voor nuttige natuur en een brede vogelrand voor steeds zeldzamer wordende akkervogels. Het opbrengstverlies van de gewassen kan worden gecompenseerd door de vergoeringsvergoeding, stelt CLM.